

Міщенко Ілона Володимирівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри морського та митного права, кандидат юридичних наук,

доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ЗНАХОДИТЬСЯ У ВОЛОДІННІ МИТНИХ ОРГАНІВ ДФС УКРАЇНИ

Митні органи ДФС України, здійснюючи свої повноваження, створюють самі, а так само отримують від інших учасників правовідносин, великі обсяги інформації, різної за змістом, а також порядком доступу. Така інформація, що перебуває у володінні будь-якого державного органу, в законодавстві отримала назву публічної, і її обіг в загальних рисах врегульований Законами України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації». Особливої уваги заслуговує аналіз обігу конфіденційної інформації, що перебуває у володінні зазначених органів, оскільки, на відміну від інших видів обмеженої в доступі інформації, зокрема таємної та службової, він найменшою мірою врегульований законодавством. Митний кодекс (далі – МК) України містить дві статті, присвячені правилам поводження з такою інформацією, зміст яких співвідноситься між собою як ціле і частина.

У ч. 1 ст. 11 МК України «Додержання вимог щодо конфіденційності інформації» міститься положення про те, що інформація, яка стосується державної митної справи, отримана органами доходів і зборів, може використовуватися ними виключно для митних цілей і не може розголошуватися без дозволу суб'єкта, осіб чи органу, що надав таку інформацію, зокрема, передаватися третім особам, у тому числі іншим органам державної влади, крім випадків, визначених цим Кодексом та іншими законами України [1]. У даному випадку законодавець встановлює цільове використання

отриманої митним органом ДФС інформації та порядок її розголошення. Однак використання інформації з певною метою не є тотожним конфіденційності цієї інформації, про яку йдеться у назві цієї статті. До того ж порядок розголошення цієї інформації відрізняється від порядку розголошення конфіденційної інформації, передбаченого основними інформаційними законами.

Так, відповідно до ч. 2 статті 21 Закону України «Про інформацію» конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом [2]. Згідно ч. 1 статті 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» конфіденційна інформація – це інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов [3].

Попри наведені визначення, МК України наполягає на тому, що розголошуватися інформація, зазначена у статті 11 може лише з дозволу суб'єкта, осіб чи органу, що її надали. Виникають логічні питання: хто ці зазначені вище «суб'єкти», поставлені кодексом поряд із особами (фізичними або юридичними – *прим. авт.*) і державними органами? І чому з їхнього дозволу може розголошуватися відповідна конфіденційна інформація? Відповідей може бути дві: або мова у ч. 1 статті 11 МК України йде про якийсь особливий вид інформації з власним правовим режимом, або норми МК України суперечать актам інформаційного законодавства.

Виходячи з назви статті 11 МК України, мова в ній має йтися саме про конфіденційну інформацію в розумінні Законів України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації». І розпоряджатися такою інформацією

вони мають з урахуванням положень цих Законів. Зокрема, поширювати її можна лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації (а це фізичні або юридичні особи, а ніяк не державні органи, і не якісь невідомі «суб'єкти»), а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Однак зміст цієї статті не дозволяє віднести вказану інформацію до конфіденційної. Отже, положення та назва статті 11 МК України потребують перегляду і приведення у відповідність до базових актів інформаційного законодавства.

Аналогічна ситуація склалася і з іншою статтею МК України – ст. 56, в якій йдеться про інформацію щодо митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України. Така інформація, згідно МК України, не може без спеціального дозволу особи чи органу, які подають таку інформацію, розголошуватися або передаватися третім особам, включаючи інші органи державної влади, крім подання її в порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України [1]. Аналіз цієї статті, по-перше не дає можливість зробити висновок взагалі про доцільність виокремлення з-поміж іншої інформації, про яку йшлося у ст. 11 МК України, інформації про митну вартість. По-друге, відомості про митну вартість часто містять такий вид конфіденційної інформації, як комерційну таємницю, яка обмежується в доступі власником, і саме він, а не державні органи чи інші суб'єкти, може надавати (а може і не надавати) дозвіл на її розголошення. Зазначена стаття так само потребує приведення у відповідність до законодавства про інформацію, якщо законодавець не наважиться її взагалі скасувати.

Отже, МК України досить формально підійшов до вирішення болючого на сьогоднішній день питання забезпечення дотримання правового режиму конфіденційної інформації. У цьому зв'язку він значно поступається Податковому кодексу України, який закріплює право платника податку на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про

такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами, а так само кореспондуючий обов'язок відповідних органів не допускати розголошення інформації з обмеженим доступом, що одержується, використовується, зберігається під час реалізації функцій, покладених на контролюючі органи [4]. Такий підхід до правового регулювання обігу конфіденційної інформації в державному органі, звичайно, не гарантує вирішення проблеми дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом, в тому числі конфіденційної, принаймні не ускладнює його. Вважаємо, що зазначений досвід може і має бути запозиченим і впровадженим у сферу діяльності митних органів ДФС, тим більше що вони входять до тієї ж відомчої вертикалі, що й контролюючі органи, зазначені у ПК України.

Список використаної літератури:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 313.
3. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст.112.